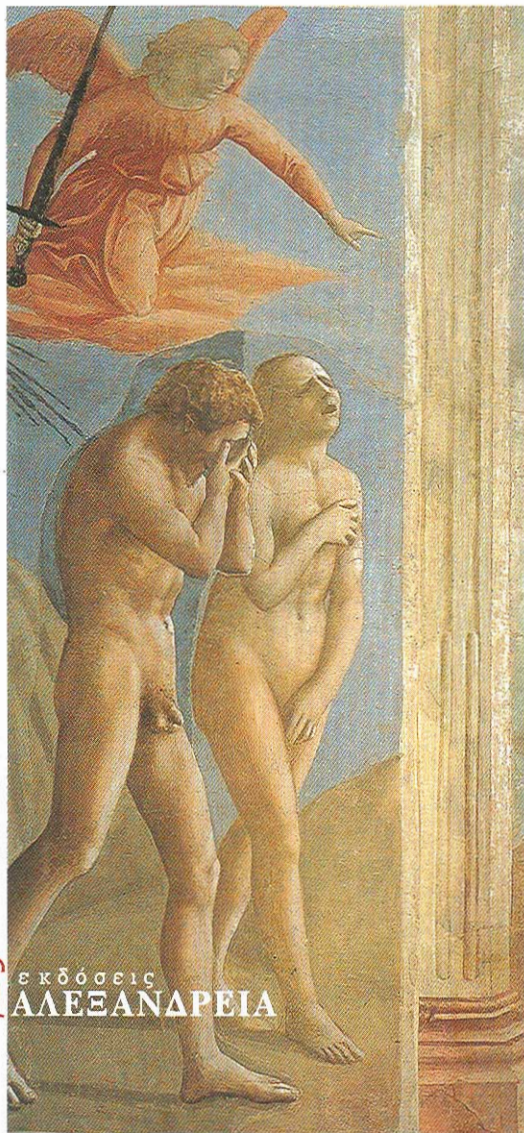

JACQUES DERRIDA
GIANNI VATTIMO
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ

E. TRIAS - A. GARGANI - V. VITIELLO
M. FERRARIS - H.-G. GADAMER

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Σεμινάριο του Κάπρι υπό τη διεύθυνση των
Jacques Derrida και Gianni Vattimo

Με τη συμμετοχή των
Maurizio Ferraris, Hans-Georg Gadamer,
Aldo Gargani, Eugenio Tρίας και Vincenzo Vitiello

Μεταφράσεις
ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ
ΜΠΑΜΠΗΣ ΛΥΚΟΥΔΗΣ
ΜΕΛΙΝΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΑΡΑΚΛΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Τίτλος πρωτοτύπου: *La religion*

© Éditions du Seuil / Edizioni Laterza, Ιανουάριος 1996

© για την ελληνική γλώσσα, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια

Πρώτη έκδοση: Νοέμβριος 2003

ISBN: 960-221-269-1

Στοιχειοθεσία, σελιδοποίηση, διορθώσεις: Αγγέλα Ζαχαριάδου

Κεντρική διάθεση:

Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Σόλωνος 133, 106 77 Αθήνα,

© 2103806305, 2103821813, fax 2103838173

e-mail: alexcom@otenet.gr – <http://www.alexandria-publ.gr>

Βιβλιοπωλείο στη Στοά του Βιβλίου:

Πεσμαζόγλου 5 / Σταδίου 44, 105 64 Αθήνα, © 2103311719

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης, εξωφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές ή οποιοσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΖΙΑΝΝΙ ΒΑΤΤΙΜΟ	
Περιστάσεις	9
ΖΑΚ ΝΤΕΡΡΙΝΤΑ	
Πίστη και γνώση	11
Οι δύο πηγές της «θρησκείας» στα όρια του απλού λόγου	
ΤΖΙΑΝΝΙ ΒΑΤΤΙΜΟ	
Το ίχνος του ίχνους	113
(Κείμενο για την ευρωπαϊκή φιλοσοφική Επετηρίδα)	
ΕΟΥΧΕΝΙΟ ΤΡΙΑΣ	
Σκέψεις για τη θρησκεία	133
Το σύμβολο και το ιερό	
ΑΛΑΝΤΟ ΓΚΑΡΓΚΑΝΙ	
Η θρησκευτική εμπειρία ως γεγονός και ερμηνεία	153
ΒΙΝΤΣΕΝΤΖΟ ΒΙΤΙΕΛΛΟ	
Έρημος, ήθος, εγκατάλειψη	185
Συμβολή σε μια τοπολογία του θρησκευτικού στοιχείου	
ΜΑΟΥΡΙΤΣΙΟ ΦΕΡΡΑΡΙΣ	
Το νόημα του είναι ως καθορισμένου οντικού ίχνους ..	229
ΧΑΝΣ-ΓΚΕΟΡΓΚ ΓΚΑΝΤΑΜΕΡ	
Διάλογοι στο Κάπρι	267

Γιατί είναι τόσο δύσκολο να σκεφτούμε το φαινόμενο που βιάστηκαν να το ονομάσουν «επιστροφή των θρησκειών»; Γιατί ξαφνιάζει; Γιατί εντυπωσιάζει ειδικά όσους πίστευαν αφελώς ότι ένα δίλημμα αντιπαραθέτει από τη μια τη Θρησκεία και από την άλλη τον Λόγο, τον Διαφωτισμό, την Επιστήμη, την Κριτική (τη μαρξιστική κριτική, τη νιτσεική γενεαλογία, τη φροϋδική ψυχανάλυση με το κληροδοτήμά τους), ωσάν η μόνη έκβαση να είναι η μια πλευρά να βγάλει την άλλη από τη μέση; Άραγε η «επιστροφή του θρησκευτικού» περιορίζεται σε ό,τι η δόξα ορίζει ασαφώς ως «φονταμενταλισμός», «ζηλωτισμός», «φανατισμός»; Αυτό ίσως είναι, στο ύψος του ιστορικά επειγόντος, ένα από τα προκαταρκτικά ερωτήματά μας.

Ζακ Ντερριντά

Οι διάσημοι στοχαστές που συγκεντρώνει αυτός ο τόμος, βασισμένος στις εισηγήσεις μιας σημαντικής φιλοσοφικής συνάντησης στο Κάπρι, θέτουν μια σειρά ερωτήματα γύρω από τη θέση και την προοπτική της θρησκείας στη σχέση της με την ηθική και τη δικαιοσύνη. Ο Ντερριντά δείχνει ότι η επιστροφή του θρησκευτικού στοιχείου είναι συνυφασμένη με μεταβολές στα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας, εξετάζοντας μεταξύ άλλων το φαινόμενο των τηλε-ευαγγελιστών, την τηλεοπτική προβολή των περιοδειών του Πάπα και την απεικόνιση και αυτοπαρουσίαση του ισλάμ. Ο Βάττιμο υποστηρίζει ότι η θρησκευτική πίστη είναι ταυτόχρονα προσωπική εμπειρία και έκφραση ενός ιστορικού ρυθμού στο πλαίσιο του οποίου εμφανίζεται και εξαφανίζεται η θρησκεία. Ο Γκάνταμερ συνδιαλέγεται με τους δύο προηγούμενους, ενώ οι υπόλοιποι συγγραφείς εξετάζουν άλλες όψεις του κρίσιμου αυτού ζητήματος, με φόντο τη νέα άνθηση που παρουσιάζουν οι εκκλησίες, οι σχέτες και οι θρησκευτικές πεποιθήσεις στο γύρισμα του αιώνα.

ISBN 960-221-269-1

9 799602 212690

Μακέτα εξωφύλλου: Εύη Κώτσου